

KIFOGYOTT

Újabb helyzetjelentés a XIII. POSzT-ról

2013.06.13.

Stirlitz megitta a macskát benzinnel, az ment őt lépést és összeesett. „Biztosan kifogyott a benzín” - gondolta Stirlitz. PUSKÁS PANNI ÍRÁSA.

Az idei POSzT elmúlt pár napja kritikán aluli volt, s csak azért fontos, hogy mégis kritikai értelmezés tárgyává tegyük, mert a felelőség minden szemtanút terhel, hallgatni róla pedig kimeríti a hazugság fogalmát. Láttunk pár roppant kínos előadást, amiket feszült szakmai beszélgetések követtek, és eközben mindenki próbált úgy tenni, mintha minden a legnagyobb rendben haladna.

Ilyen volt a *Bolha a fulbe* szakmai beszélgetése is, ahol ezúttal a szék a helyén maradt, pedig most igazán fontos lett volna, hogy valaki felborítsa. Vidnyánszky Attila nem vett részt rajta, ahogy – egyéb elfoglaltságokra hivatkozva – a két válogató (Szigethy Gábor, Soltészky Tibor) sem. Megjelent viszont a Csokonai Színház által felkért két hozzászóló: Bodolay Géza és Katona Imre, majd elkezdődött a kabaré: a hatvanperces fórumon egy szó nem sok, annyi sem hangzott el az előadásról. Helyette Bodolay Anatolij Efroszt olvasott fel negyed órán keresztül, Katona Imre pedig a bohózat és az abszurd fogalmi különbségeinek lázas tisztázásába kezdett. Lévai Balázs, a beszélgetés moderátora eközben minden erejét latba vetve megpróbálta normális mederbe terelni a két hozzászóló hosszúságú monológjait, de arra a kérdésre, hogy akkor mi is van a brüsszelezéssel, nem érkezett válasz. Katona Imrétől megtudtuk azt is, hogy mivel a *Bolha a fulbe* nem reális térben játszódik, ezért nem tehetünk vele kapcsolatban olyan kijelentéseket, miszerint a kuplerájban lógó EU-s zászló bármilyen referenciának megfeleltethető jelentést hordoz. Persze, és ott se volt, csak odaképzeltük.

A mélyrepülés itt még nem ért véget. A POSzT-nak az is az értelme, hogy bebizonyítsa, az ország nem vízfejű, hogy máshol is van élet, nem csak a fővárosban, a vidéki színházak is tudnak értékelhető előadásokat produkálni. Ehhez képest úgy tűnik, az idei válogatók ennek éppen az ellenkezőjét akarták felmutatni, és tovább akarták mélyíteni a szakma sztereotípiáit a vidékről. Gondolok itt a zalaegerszegi *Színésznők*, a pécsi *Picasso kalandjai* és végül, de nem utolsó sorban a komáromi *III. Richárd* előadásokra.

Sztarenki Pál zalaegerszegi rendezése egy olyan színház a színházban szituációba kalauzolja a közönséget, ahol a hatalom és a nézői önkény uralkodik az előadások színvonalán, aminek vesznie kell és ami el is veszik. Ezenkívül megjelenik benne a férfi voyeur helyzet, a (színész)női test eltárgyasítása és a női felemelkedés lehetősége – ellentétben a látszattal: hiszen hiába jutnak benne a nők színészi munkához, társadalmi megítélésük továbbra is az utcalányokéval azonos.

Talán jót tett volna az előadásnak, ha nem akarta volna ezt a sok mindent egyszerre megjeleníteni, hanem kiválaszt egy fősodort, s ez alapján kialakít egy egységes koncepciót. Az öt színésznő munkáját ugyanis éppen a rendezői elgondolás felületessége ássa alá. És az – s ezt a *III. Richárd* esetében hatványozottabban láthattuk –, hogy sokszor külsőségekre, túl direkt megoldásokra szorítkozik: a színház szakmai romlását úgy jeleníti meg például, hogy a színésznők latexruhában, nyuszifülekkel rázzák magukat a *Free your mind*-ra.

Az igazi dilettantizmus és szakmai zavar azonban a komáromiak *III. Richárdjában* mutatkozott meg igazán. A dramaturg az érthetlenségig húzta a szöveget, a fel-feltűnő képek között leginkább csak a memóriánk (ami persze megőrzi és helyre rakja mindahány szereplőjét a drámának, mert nem bonyolult és pár napja olvastuk utoljára) segítségével tudunk összefüggéseket felállítani. A legkínosabb pillanatok mégis az olyan olcsó megoldások voltak, mint Richárd sántasága, amit egy combmerítővel old meg a rendezés vagy éppen a két kislány behozatala, mert milyen aranyosak, ahogy énekelnek, ergo biztos nagyon fogjuk őket sajnálni, ha meghalnak. Rengeteg volt ezeken kívül is az indokolatlan megoldás, ahogy a színészi munka sem talált

önmagára – a szakmai beszélgetésen elhangzott, hogy a színészek „rágórcsöltek” a fesztiválra, ami lehet, hogy így is van, viszont igaz, ami igaz: a közönség soraiból a legragikusabb jelenetek közben hallottam fel-feltűnő nevetést, ami nem a *III. Richárd* feltétlen sikeréről árulkodott.

Nem volt a fesztivál legsikerültebb darabja a pécsi *Picasso kalandjai* sem, valószínűleg azért került a versenyprogramba, mert kötelező minden évben beválogatni egy pécsi előadást. Bár azt el kell mondanom, hogy a *Picasso* ugyan nem vállal sokat, de azt konzekvensen megvalósította: kiváló humorú, habkönnyű semmi, amin egyszerűen lehet szórakozni, de milyen könnyű a befogadása, olyan könnyen meg is tudunk feledkezni róla.

Különbönműben nem a *Picasso* létjogosultságát kérdőjelezem meg, nem is a *III. Richárd*ét, a *Színésznőkét* vagy a *Bolhát*. Ott, ahol ezek az előadások megszülettek, bizonyára megvan a helyük, pellengérré állításuk, a hibáikra való rámutatás csak és kizárólag azért fontos, mert bekerültek a fesztivál versenyprogramjába. És egy dolog, hogy egy-egy kevésbé sikerült előadás tévedésből a programban landol, másik pedig az, hogy ezek kezdenek a POSzT-on túlsúlyba kerülni, hogy egy lapon emlegetjük őket Jelecs András *A félkegyelműjével*, Ascher Tamás *Peer Gyntjével* vagy Mundruczó Kornél *Szégényével*.

Mindaz pedig nem a művészek, hanem a válogatók felelősége, akik – amikor felkérték őket – nem mondták, hogy köszönjük szépen, ez nekünk túl nagy feladat, átadnánk másnak. És halkan megkérdőzném azt is, hogy van-e értelme egy fesztiválnak, ha az olyan színvonalatlan, mint az idei POSzT, van-e értelme továbbra is benzinnel itatni a macskát?

Szerző: Puskás Panni

Tetszik 54 ember kedveli. Legyél te az első az ismerőseid közül!

Címkék: Ascher Tamás, Jelecs András, Mundruczó Kornél, POSzT 2013, Vidnyánszky Attila
Helyszín: Pécsi Országos Színházi Találkozó
Időpont: 2013. június 6-15.